

Bijbels Museum

De missie van het Bijbels Museum is een ontmoetingsplek te zijn van bijbel, kunst en cultuur. Het museum biedt in een museale beeldende context en op neutrale wijze informatie over: de betekenis van de bijbel voor de Nederlandse cultuur en samenleving in historisch perspectief; de inhoud en ontstaansgeschiedenis van de bijbel en de cultuurhistorische achtergronden waarbinnen de teksten zijn ontstaan en hebben gefunctioneerd; de kunstzinnige en culturele uitingen die aan de bijbel ontleend zijn en de verbanden tussen en uitingen van de drie godsdiensten jodendom, christendom en islam. Het museum is gevestigd in de Cromhouthuizen, twee monumentale grachtenpanden aan de Herengracht.

Terugblik

Sinds 2004 heeft het museum een vaste presentatie over de geschiedenis van de bijbel in Nederland. Ten behoeve van de wisseltentoonstellingen zijn zowel lokaal als (inter)nationaal samenwerkingsverbanden aangegaan. Een belangrijke doelgroep zijn de onderwijsgroepen uit Amsterdam en omgeving geworden, waarbij zoveel mogelijk recht wordt gedaan aan de demografische afspiegeling van de bevolking. Tijdens de wisseltentoonstelling *Lihoed Maroc* (2005) bleek een project voor vmbo-scholieren dermate succesvol dat dezelfde werkwijze inmiddels ook

toegepast wordt bij educatieve activiteiten voor de vaste opstelling. Met als resultaat dat in 2007 met een onderwijsproject voor vmbo-leerlingen van 14 tot 17 jaar is begonnen over de Tempelberg/Haram-al-Sharif. Hierbij wordt gewerkt met peer educators, studenten die vaak slechts enkele jaren ouder zijn dan de leerlingen zelf en afkomstig zijn uit de drie religies. Ze bereiden op school het bezoek voor en treden in het museum op als museumdocent en gespreksleider. Doel ervan is begrip en respect voor andere godsdiensten te kweken. Het bezoekersaantal nam gestaag toe tot 47.000 in 2006.

Plannen

Voor de periode 2009 tot en met 2012 staat voor de permanente opstelling een aantal veranderingen gepland: de opening van de nieuwe Tempelmodellenzaal; een archeologiepresentatie; een vernieuwde Kinderzolder voor acht- tot twaalfjarigen en een tentoonstelling over de geloofstichters Mozes, Jezus en Mohammed, met als doel zichtbaar te maken welke verbanden er tussen de drie religies en hun 'oprichters' zijn en hoe jodendom, christendom en islam vandaag aanwezig zijn in de samenleving. Voorts zal de permanente presentatie op enkele onderdelen bijgesteld worden en krijgen het pand en zijn bewonersgeschiedenis meer aandacht. De interculturele benadering van het museum zal prominent zichtbaar zijn in de tijdelijke tentoonstellingen en in de zogeheten NT2-projecten. Beleidsmatig is de interculturele invalshoek vooral zichtbaar in het educatieve aanbod. Zo worden in de kinderpresentatie (*de Verhalenzolder*) voor kinderen tot 12 jaar de kernverhalen en religieuze feesten toegelicht. Algemeen gesproken blijft het museum lesprojecten ontwikkelen voor de diverse onderwijsgroepen uit basisonderwijs en voortgezet onderwijs in relatie tot tijdelijke en vaste presentaties. Analoog aan de presentatie over de Tempelberg/Haram-al-Sharif zal ook voor de geloofstichters een educatief project ontwikkeld worden. In de komende periode wil het museum op basis van de peer education methodiek met nieuwe projecten het educatieve aanbod uitbreiden tot jongvolwassenen van 17 tot 25 jaar. Het museum beoogt het bereik van jongeren tot 18 jaar te verruimen van 10% naar 15% van het bezoekersaantal. Het reguliere tentoonstellingsbeleid van het museum omvat: tweejaarlijks een expositie waarbij de relatie bijbel, kunst en cultuur centraal staat; twee-

jaarlijks een tentoonstelling die aansluit op de collectie; tweejaarlijks een presentatie met een relevante interculturele component en in de zomermaanden een kleine presentatie waaraan hedendaagse kunstenaars meewerken. Uitvoeringstechnisch staat de instelling onder enige druk. Het museum stelt dat op verschillende terreinen structureel extra capaciteit nodig is.

Advies

De collectie van het Bijbels Museum is ontstaan vanuit een privéverzameling die, met de Bijbelse geschiedschrijving als referentiekader, een bijzondere interesse in historische tempelbouwmodellen laat zien. Dat heeft een inmiddels historisch erkende collectie opgeleverd die in het museum sterk aanwezig is. De programmalijn die in het beleidsplan inhoudelijk benadrukt wordt, richt zich expliciet op de jeugd. Met het uitgangspunt 'wereldreligies' heeft het museum een nieuwe koers ingezet, waar de historische collectie zich moeilijk in laat voegen, met uitzondering van het deel over de Tempelberg. Dat het museum enerzijds wil meegaan in de interculturele en interreligieuze benadering en daarbij Koran en Thora betreft en anderzijds vanuit de ontstaansgeschiedenis van het museum en zijn collectie sterk op de Bijbel is gericht, leidt tot een moeizame combinatie van twee beleidslijnen. Het museum zou specifiekere moeten aangeven aan welke beleidslijn het prioriteit toekent. Cultureel-maatschappelijk is een toenemende belangstelling waarneembaar voor de diversiteit aan cultureel-religieuze achtergronden. Met zijn (tijdelijke) presentaties lijkt het Bijbels Museum daarin een functie te kunnen vervullen voor onder meer het onderwijs. Uit het beleidsplan blijkt onvoldoende hoe het museum die functie structureel en onderscheidend kan waarmaken. Ook op andere debatpodia komt dit thema immers aan bod. Het Bijbels Museum maakt daarin evenwel een goede kans vanwege zijn benadering door peer education en het soort publiek dat het museum doorgaans trekt. Zestig procent van de inkomsten is te herleiden tot

B

betrokkenheid dan wel interesse vanuit een religieuze achtergrond. De cultureel-maatschappelijke rol die het museum explicieter wil vervullen, is interessant. Geadviseerd wordt het museum te ondersteunen ter hoogte van de huidige subsidie die het museum van de gemeente Amsterdam ontvangt en van het ministerie van OCW.

Huidig	€	47.190
Huidig OCW	€	185.347
Gevraagd	€	400.000
Geadviseerd	€	47.190
Uitruil OCW	€	185.347
